

Zelenka, Miloš

Mezinárodní seminář o česko-slovinském národním obrození

Opera Slavica. 2013, vol. 23, iss. 1, pp. 41-42

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/127247>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

např. Ireny Orel o jménech v slovinském dramatu, komparativní příspěvek bulharsko-slovinský Ljudmily Malinové Dimitrovové, Vladimír Osolnik hovořil o jihoslovanských tématech v slovinském dramatu, podnětná byla i vystoupení a texty Andreje Lebena, Naděždy Starikové (Rusko), zaujalo i téma Franka Wollmana a jeho Slovinského dramatu (příspěvek Miloše Zelenky a autora této zprávy), které si Slovinci přeložili a Wollmana tu začali pokládat za zakladatele slovinské teatrologie (mimořadně: zdá se, že v Bulharsku vyjde nyní Wollmanovo Bulharské drama). Zdá se, že v cizině si českých tradic váží více než u nás: tedy i tu platí, že doma není nikdo prorokem. V rámci slovanského nebo evropského dramatu nehraje slovinské drama jistě první housle, ale to s jistými výjimkami platí i o dramatu českém, ale jako přirozená součást literárního a divadelního umění má především podíl na formování charakteru národní kultury a celkově i národní identity, jak o tom hovořil již zmíněný Ljudmil Dimitrov. Z koncepčního hlediska zaujaly ještě příspěvky Krištofa Jacka Kozaka, Alojzije Zupan Sosić a především Iva Svetiny, jenž ostatně stál u vydání zmíněné Wollmanovy práce o slovinském dramatu (česky 1925, slovinsky 2004).

Ivo Pospíšil

Mezinárodní seminář o česko-slovinském národním obrození

Ve dnech 24.–26. 5. 2012 se v inspirativním prostředí historické Telče, ve Vzdělávacím centru Masarykovy univerzity, která se nachází v bývalém jezuitském kolegiu, se konal mezinárodní komparatistický seminář o česko-slovinském národním obrození. Setkání badatelů z Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a Ústavu slovinské literatury a literární vědy Slovinské akademie věd a umění proběhlo v rámci programu Kontakt (Mobility) jako konkrétní výstup vědecké spolupráce mezi Českou republikou a Republikou Slovinsko, který si kladl za cíl zmapovat úlohu modelování a nadnárodního kulturního transferu a tzv. sociální sítě v letech 1780–1848 u obou národů. Bilaterální projekt byl navržen jako modelová konceptualizace širšího mezinárodně realizovaného tématu AILC pod názvem *Cultural Saints in the European Nation-States*, který se s využitím nejmodernějších metodologických impulsů (teorie kulturního transferu a sociální sítě, tzv. regionální komparatistika apod.) zaměřuje na studium kulturních evropských nacionalismů jako formativních idejí v období tzv. národního obrození. Česko-slovinská konkretizace tohoto projektu zároveň přihlíží k dobovým a geografickým specifikám a prostřednictvím korespondence a dalších primárních pramenů se vrací ke klíčovým osobnostem jako Dobrovský, Kopitar, Zois, Zlobický, Čop ad. Zvláštní pozornost se zároveň soustřeďuje na výzkum česko-slovinských kulturních a literárních vztahů (korespondence, vzájemné návštěvy a jejich tematická reflexe z imagologického pohledu), na zkoumání nejrůznějších forem slovanské vzájemnosti a spolupráce mezi Čechy a Slovinci v rámci habsburské monarchie.

Konferenční jednání zahájila úvodní vystoupení obou hlavních řešitelů M. Doviće a M. Zelenky, který připomněl význam badatelského díla českého slavisty a rusisty Iva Pospíšila, jednoho z účastníků projektu u příležitosti jeho životního jubilea. Marko Juvan poté vyzdvihl zprostředkovatelskou funkci českých překladů slovinské romantiky F. L. Čelakovského, které uváděly slovinské písemnictví do evropského kontextu. Miloš Zelenka se zabýval terminologickými a periodizačními aspekty národního obrození jako

procesu konstituování moderních národních společností a jejich intelektuálních elit z hlediska sociální mobility. Zatímco Marijan Dović analyzoval na příkladě typologické paralely K. H. Máchy a F. Prešerna kanonizaci tzv. národního básníka, Ivo Pospíšil ukázal na českém a slovinském příkladu na složitou problematiku prolinání a souvislostí literárních směrů u tzv. malých slovanských národů s nekontinuální či absentující státopornou tradicí. Luka Vidmar prostřednictvím bohatého heuristického materiálu přiblížil vztah Kopitara k českému prostředí. Referát Anny Zelenkové, který byl přečten v zastoupení, podal periodizaci česko-slovenských vztahů v období národního obrození na širším středoevropském pozadí. Andraž Jež obdobně zhodnotil kontakty s Vraze s českou kulturní elitou, zatímco Daniel Bína přinesl sociologický rozbor mýtu českého obrození a jeho odrazu v současných učebnicích literatury a v mediálním diskursu. Alenka Koron interpretovala drama *Krajnski komedijanti* od B. Krefta (1985), které dodatečně ve vývoji domácí kultury kanonizovalo obraz slovinského obrození. Eva Niklesová zajímavě upozornila na komiksové zpracování rukopisných padělků a negativní konsekvence vyplývající z didaktiky nefunkčního prolnutí fiktivní a historické roviny příběhu. Závěrečné rokování uzavřela Jolja Škulj, která vymezila kulturologické a intertextuální souvislosti mezi konceptem modernity 19. století a „nacionalismy“ národního obrození.

Mezinárodní seminář o česko-slovinském kulturním a sociálním formování moderních společností, který potvrdil dlouholetou, oboustranně prospěšnou vědeckou spolupráci mezi Ústavem slovinské literatury a literární vědy Slovinské akademie věd a umění s Masarykovou a Jihočeskou univerzitou, přinesl nové, netradiční pohledy na klíčové období v kulturním vývoji obou národů. Podle předběžné dohody příspěvky budou v plném znění publikovány v časopise *Litteraria Slavica*, jejich zkrácená anglická verze vyjde v prestižním komparatistickém periodiku *Primerjalna književnost* zařazeném do databáze SCOPUS. Česká a slovinská strana se též dohodla na prodloužení společného grantu, který se vedle literárněhistorického a metodologického výzkumu první poloviny 19. století vrátí k dokončení edice prezentující kritické vydání korespondence z díla významného evropského slavisty a folkloristy Matiji Murka (1861–1952), který svým životním osudem symbolizuje nejlepší tradice česko-slovinské kulturní spolupráce.

Miloš Zelenka

Osmdesátník František Všetického: Kompozice české prózy před sto lety v širokém kontextu a poetologické hloubce

Věnováno Františku Všetickovi k jubileu

František Všetického: *Ariadno arcanum. O kompoziční poetice české prózy v prvním desetiletí 20. století*. Fontána, Olomouc 2011.

František Všetického, loňský osmdesátník (nar. 25. 4. 1932), muž neobyčejné bystrosti a svěžesti, je stálíci na nebi české literární vědy, škoda jen, že mu nebyla dána možnost více uplatnit své znalosti před studenty. Zaujal mě poprvé roku 1971 skvělým vydáním ruských formalistů v *Kompozici prózy*, poté byl umlčen, ale objevoval se publikačně v zahraničí, potom znovu od 80. let, nejvýznamněji však až po roce 1989, kdy vydal velkou